

प्रदेश योजना आयोग, प्रदेश सरकार, प्रदेश नं ५, बुटवल
शोधवृत्ति कार्यक्रम (Research Grant Program) कार्यविधि, २०७७

प्रस्तावना:- प्रदेश नं ५, प्रदेश योजना आयोग (गठन तथा कार्य सञ्चालन) आदेश, २०७४ को दफा ६(घ) बमोजिम प्रादेशिक नीतिको सान्दर्भिकता, नीति तथा योजनाको विकास र कार्यान्वयन एवम् विकास योजना र कार्यक्रमका विभिन्न पक्षहरूमा केन्द्रित रही आर्थिक विकास, सामाजिक विकास, भौतिक पूर्वाधार, ऊर्जा, प्राकृतिक स्रोत व्यवस्थापन, विज्ञान प्रविधि, सुशासन र व्यवस्थापन लगायतका विषयक्षेत्रहरूमा अध्ययन, अनुसन्धान र शोध गर्नु, गराउनु प्रदेश योजना आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकारको विषय भएको हुँदा सो विषयको कार्यान्वयन गर्ने शिलशिलामा प्रदेश सरकार र विश्वविद्यालयका बीच शोधवृत्ति कार्यक्रममार्फत सहकार्य गर्नका लागि प्रस्तुत कार्यक्रम निर्माण गरिएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

१) यो कार्यविधिको नाम शोधवृत्ति कार्यक्रम (Research Grant Program) कार्यविधि, २०७७ रहेको छ ।

२) यो कार्यविधि स्वीकृत भएको मितिदेखि प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा:

विषय वा प्रश्नले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

- क) "प्रदेश सरकार" भन्नाले प्रदेश नं. ५ को प्रदेश सरकार सम्झनु पर्दछ ।
- ख) "आयोग" वा "योजना आयोग" भन्नाले प्रदेश योजना आयोग, प्रदेश नं. ५ लाई संझनु पर्दछ ।
- ग) "विश्वविद्यालय" भन्नाले उच्च शिक्षाको अध्यापन गराउने अनुमति प्राप्त नेपालभित्रका विश्वविद्यालयहरूलाई सम्झनुपर्दछ र सो शब्दले त्यस्ता विश्वविद्यालयहरूका आंगिक वा सम्बन्धन प्राप्त संस्थालाई समेत जनाउँछ ।
- घ) "शोधवृत्ति" भन्नाले नेपालको कुनै विश्वविद्यालयको पाठ्यक्रमको व्यवस्था बमोजिम अनुसन्धान गरी शोधपत्र पेश गर्ने विद्यार्थीलाई प्रदेशको विकास र समृद्धिका विषयमा अनुसन्धान सहयोग गर्नका लागि प्रदेश योजना आयोगमार्फत प्रदान गरिने प्रोत्साहन रकमलाई सम्झनु पर्दछ ।
- ङ) "वार्षिक संख्या" भन्नाले दफा ५ बमोजिम एक आर्थिक वर्षमा शोधवृत्ति दिन भनी तोकिएको संख्यालाई जनाउँदछ ।

मुख्यमन्त्री

घ) "विषय क्षेत्र" भन्नाले दफा ४ मा उल्लेखित विषय क्षेत्रहरूलाई जनाउँदछ।

ड) विद्यार्थी भन्नाले विश्वविद्यालय वा शिक्षण संस्थाहरूमा स्नातकोत्तर वा माथिल्लो तहमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूलाई जनाउँदछ।

३ क्रिया कलापहरू:

यो कार्यविधिको उद्देश्य पुरा गर्न देहायका क्रियाकलापहरूसंचालन गर्न सकिने छ:

- (क) प्रदेश सरकार र शैक्षिक संस्थाबीच सहकार्यको संस्कृति विकास गरी गरी प्रदेशको विकास समृद्धिका लागि सहयोगी हुने अनुसन्धान गर्न सहयोग गर्ने।
- (ख) प्रदेशका सम्पदा र संभावनाहरूसँग परिचित गराउँदै प्रदेशको विकासमा योगदान दिनसक्ने जनशक्ति उत्पादनमा सहयोग पुर्याउने।
- (ग) नेपालका विश्वविद्यालयहरूमा शोध अनुसन्धान गर्ने विद्यार्थीलाई आर्थिक सहयता उपलब्ध गराउन व्यवहारिक र प्रत्यक्ष उपयोगी हुनसक्ने अनुसन्धानतर्फ आकर्षित गर्ने।
- (घ) नेपालका विश्वविद्यालयहरूमा शोध अनुसन्धान गराउने प्राध्यापकहरूसँग सहकार्यको वातावरण सिर्जना गरी त्यस्ता प्राध्यापकहरूको विज्ञतालाई प्रदेशको विकासमा उपयोग गर्ने।

४. विषय क्षेत्रहरू:

१. प्रदेश योजना आयोगले निम्न विषयक्षेत्रहरूमा शोधवृत्ति प्रदान गर्न सक्नेछ।

क आर्थिक विकास

ख सामाजिक विकास

ग भौतिक पूर्वाधार, ऊर्जा, प्राकृतिक स्रोत व्यवस्थापन तथा विज्ञान प्रविधि

घ सुशासन, विकास प्रशासन र व्यवस्थापन

२. उपदफा १ का विषयसंग सम्बन्धित विषय उपक्षेत्रहरू अनुसुची -१ बमोजिम हुने छ । अनुसुची १ का विषय उपक्षेत्रहरू योजना आयोगको नियमित बैठकले निर्णय गरे अनुसार हुनेछन् ।

५. प्रस्तावका प्रकारहरू:

(१) यस कार्यक्रमको प्रयोजनका लागि दुईप्रकारका प्रस्ताव आव्हान गरिनेछ:

(क) विषयक्षेत्र वा शीर्षक खुलाइएका (Solicited)

(ख) विषयक्षेत्र वा शीर्षक नखुलाइएका (Unsolicited)

मुख्यमन्त्री

- (२) उपदफा (१) को खण्ड (क) को प्रयोजनको लागि अनुसुची २ बमोजिमका शीर्षकहरू रहनेछन् । अनुसुची २ का शीर्षकहरू योजना आयोगको नियमित बैठकले निर्णय गरे अनुसार हुनेछन् ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिमको अनुसुचीमा वार्षिक संख्या भन्दा बढी विषयक्षेत्र वा शीर्षक खुलाउन सकिनेछ र ती सबै विषय शोधको लागि छनोट गर्न अनिवार्य पर्ने छैन ।
- (४) उपदफा (३) बमोजिम खुलाईएको विषयक्षेत्र वा जरूरी हुनेछैन । खुलाईएको विषयक्षेत्र वा शीर्षक हुवहु नभई परिमार्जन गरेर पनि प्रस्ताव पेश गर्न सकिनेछ । तर प्रस्तावमा कुन प्रकारको हो भनी खुलाउनुपर्नेछ ।
- (५) दुई प्रकारअन्तर्गत प्राप्त प्रस्तावहरूको मूल्याङ्कन गरी उपयुक्तताको आधारमा पहिलो र दोस्रो प्रकारबाट कति-कति छनोट गर्ने भन्ने कुरा आयोगको नियमित बैठकका निर्णय गरिने छ ।
- (६) उपदफा (१) बमोजिम विषयक्षेत्र छनोट गरी निर्णय गर्दा विषयक्षेत्रगत तथा भौगोलिक सन्तुलनसमेतलाई आधार लिइनेछ । तर एउटा ठूलो अनुसन्धान परियोजनामा एकभन्दा धेरै शोधार्थीहरूले फरक-फरक शीर्षकमा शोध गर्ने गरी प्रस्ताव आएमा भने उही भौगोलिक क्षेत्रमा धेरै विषय छनोट गर्न बाधा पुगेको मानिनेछैन ।

६. योग्यता:

- (१) नेपालभर रहेका मान्यताप्राप्त शिक्षण संस्थाहरूमा स्नातकोत्तर वा सोभन्दा माथिल्लो तहमा अध्ययनरत रही शोध अनुसन्धानको शुरूवात गर्न लागेका वा प्रारम्भिक चरणमा रहेका पूर्णकालीन विद्यार्थीहरूले यो शोधवृत्तिको लागि आवेदन दिन सक्नेछन् ।
- (२) आवेदक नेपाली नागरिक हुनुपर्नेछ ।
- (३) विद्यार्थी अब्बल शैक्षिक योग्यता र शोधको लागि गहिरो अभिरूचि भएको हुनुपर्नेछ ।

७. आवेदन तथा छनोट प्रक्रिया:

- (१) आयोगले सार्वजनिक सूचना निकालेर ३५ दिनको म्यादसहित सोध प्रस्ताव आव्हान गर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम सूचना निकाल्दा सार्वजनिक मिडियामा संक्षिप्त सूचना निकाली विस्तृत विवरण प्रदेश योजना आयोगको वेबसाइटमा राखिनेछ ।
- (३) आवेदनको साथमा स्नातकोत्तर वा सोभन्दा माथिल्लो तहमा अध्ययनरत रहेको प्रमाण र प्रथम खण्ड वा वर्षको लब्धाङ्कपत्र भएमा सो समेत पेश गर्नुपर्नेछ । विद्यार्थीको ज्ञान, दक्षता, विशिष्टता एवम् प्रस्तावित अनुसन्धानको लागि उपयुक्तता दर्शाउने थप प्रमाणहरू पेश गर्न सकिनेछ ।
- (४) आवेदनको साथमा बढीमा ५ पेजको प्रदेश नं. ५ को लागि उपयोगी हुने अनुसन्धान प्रस्ताव (Research Proposal) पेश गर्नुपर्नेछ ।

मुख्यमन्त्री

(५) प्रस्तावमा शीर्षक, परिचय, समस्याको पहिचान, उद्देश्य, अनुसन्धान विधि, समयसीमा, बजेट, अपेक्षित उपलब्धि जस्ता कुराहरू समावेश हुनुपर्नेछ।

(६) आवेदनको साथमा शिक्षण संस्थामा पूर्णकालीन सेवारत सुपरिवेक्षकले आफूमातहत शोध गराउने हो भनी सिफारिस गरेको पत्र संलग्न हुनुपर्नेछ।

(७) अध्ययनरत शिक्षण संस्थाबाट विद्यार्थीले तोकिएको सुपरिवेक्षकको सुपरिवेक्षणमा तोकिएको विषयमा शोध गर्न लागेको विषय खुलेको तथा शोधवृत्ति निवेदनका लागि सिफारिस गरेको पत्र समेत संलग्न हुनुपर्नेछ।

(८) आवेदनको साथमा प्राप्त हुन आएका प्रस्तावहरूमध्येबाट छनोट समितिले तोकिएको वार्षिक संख्यामा शोधवृत्तिका प्रस्तावहरू छनोट गर्नेछ, साथै बढीमा ३ वटासम्म वैकल्पिक प्रस्तावहरूको सूची प्रकाशन गरिनेछ र छनोटमा परेका प्रस्तावसंग सम्झौता हुन नसकेमा वैकल्पिक प्रस्तावहरूमध्येबाट प्राथमिकता क्रम अनुसार अवसर दिइनेछ।

(९) सूचना गरेको समयमा पर्याप्त प्रस्ताव नआएमा वा प्राप्त प्रस्तावहरू अनुपयुक्त लागेमा प्रथम छनोट सम्पन्न भएपछि बाँकी रहेको संख्याको लागि पुनः सूचना प्रकाशित गरी पुनः छनोट गर्न सकिनेछ।

(१०) छनोट भएपश्चात् शोधवृत्तिसम्बन्धी सम्झौता गरी कार्यसम्पादन गर्नुपर्नेछ।

८. छनोट:

(१) प्रस्तावको मूल्यांकन गरी छनोट गर्न योजना आयोगको नियमित बैठकले एक छनोट समिती गठन गर्नेछ।

(२) प्रस्ताव छनोट गर्दा निम्नवमोजिमका ५ विषयलाई आधार बनाई हरेकलाई २०% अंकभार अनुसार मूल्याङ्कन गरिनेछ:

(क) प्रस्तावको विषय, स्तर, लेखनशैली तथा सम्बन्धित तहको शोधको लागि उपयुक्तता

(ख) विद्यार्थीको योग्यता तथा विशिष्ट क्षमता

(ग) विद्यार्थीको प्रदेशको सम्पदा र संभावनाप्रतिको अभिरूचि, शोधप्रतिको लगाव तथा शोध पूरा गर्ने संभावना

(घ) सुपरिवेक्षकको अभिरूचि तथा बहु-विषयका सुपरिवेक्षकहरूको सहकार्य

(ङ) प्रदेशको लागि प्रस्तावित अनुसन्धानको उपयोगिता र विषय क्षेत्रगत तथा भौगोलिक सन्तुलनको अवस्था

(३) प्रस्ताव मूल्याङ्कनको क्रममा आवेदक विद्यार्थीसँग अन्तरवार्ता लिन सकिनेछ भने प्रस्तावित सुपरिवेक्षकसँग शोधको विषय बारे तथा आवेदक बारे छलफल गर्न सकिनेछ।

९. शोधवृत्ति प्राप्त गर्ने विद्यार्थीको दायित्व :

मुख्यमन्त्री

(१) शोधवृत्तिको लागि छनोट भएपछि छनोट हुने क्रममा छलफल भएका तथा छनोट भएपछि आयोगले दिएका सुझावहरू समेटेर छनोट भएको मितिले १० दिनभित्र संशोधित प्रस्ताव पेश गर्नुपर्नेछ र सोही प्रस्तावलाई समेटेर शोध सम्पन्न गर्ने प्रतिबद्धतासहित आयोगको सचिवालयसँग सुपरिवेक्षकको रोहवरमा सम्झौता गर्नुपर्नेछ। यस्तो संझौता अनलाईन माध्यमबाट समेत आदान प्रदान गर्न सकिने छ।

(२) संशोधित प्रस्तावमा शिक्षण संस्थामा प्रपोजल डिफेन्स वा स्वीकृत हुने, मध्यावधि प्रगति प्रतिवेदन स्वीकृत हुने वा डिफेन्स हुने र अन्तिम मूल्याङ्कन हुनेलगायतका मुख्य माइलस्टोन देखिने गरी कार्यतालिका समावेश हुनुपर्नेछ।

(३) मध्यावधि प्रतिवेदन र अन्तिम शोध प्रकाशनका मस्यौदाउपर आयोगसँग सुपरिवेक्षकसमेत सहभागी भई छलफल गर्नुपर्नेछ र सुझाव, प्रतिक्रियाहरूलाई सम्बोधन गर्नुपर्नेछ।

(४) अन्तिम शोधग्रन्थको बाइन्डिङ गरेको एक प्रति र इलेक्ट्रोनिक कपि एक प्रति आयोगमा बुझाउनुपर्नेछ।

(५) आवश्यकताअनुसार शोधको विषयक्षेत्रसँग सम्बन्धित स्थलगत भ्रमण गर्नुपर्नेछ। शोधवृत्तिवाहेक यस्तो भ्रमणको लागि अतिरिक्त खर्चको व्यवस्था हुने छैन। आयोगको भ्रमणदलसँग सँगै जान अनुकूल अवस्थामा आयोगकै सवारीसाधनमा जान सकिनेछ तर आयोगको कार्यालयसम्म आउने जाने प्रवन्ध भने आफै गर्नुपर्नेछ।

(६) आवश्यकताअनुसार शोधको विषयक्षेत्रसँग सम्बन्धित नापजाँच तथा प्रयोगशाला परीक्षण आफै वा शिक्षणसंस्थामार्फत गर्नुपर्नेछ।

११. शोधवृत्तिको सुविधा तथा सुविधा प्रदान गर्ने विधि:

(१) शोधवृत्ति नपाएपनि विद्यार्थीले आफ्नो शैक्षिक कार्यक्रमअनुसार शोध गर्नुपर्ने नै हुने भएकोले शोधवृत्ति विद्यार्थीलाई उत्प्रेरणा जगाउने सोचका साथ प्रदान गरिने एक किसिमको छात्रवृत्ति वा सहायता हो, पुरै शोधको प्रायोजन होइन।

(२) विद्यार्थीले अन्य स्रोतबाट अन्य किसिमका छात्रवृत्ति वा सुविधा प्राप्त गरेको वा गर्नसक्ने संभावनाले यो शोधवृत्ति प्रदान गर्न कुनै बाधा परेको मानिनेछैन।

(३) सम्झौता गरेअनुरूपको कार्यतालिका अनुसार शोधवृत्तिवापतको कुल १ लाख रकम मध्ये विद्यार्थीलाई भ्रमण, परीक्षण, नापजाँच, स्टेशनरी र उत्प्रेरणावापत एकमुष्ट शोधवृत्ति ८० हजार र सुपरिवेक्षकलाई अतिरिक्त समय व्यवस्थापन, मिटिङ, भ्रमणलगायतका खर्चको लागि भनेर एकमुष्ट २० हजार प्रदान गरिनेछ तर सुपरिवेक्षकको लागि छुट्टाइएको अंश सुपरिवेक्षकले लिन नचाहेमा सोसमेत विद्यार्थीलाई प्रदान गर्न सकिनेछ।

(४) यी दुवै रकम प्रदान गरिने तालिका यसप्रकार हुनेछ:-

सचिव

समयतालिका	अंश (दुवैको लागि)
सम्झौताको बखत	२५%
मध्यावधि प्रतिवेदन प्रस्तुत गरे पछि	५०%
अन्तिम प्रतिवेदन वा मस्यौदा पेश गरे पश्चात	२५%

(५) आर्थिक वर्ष र शैक्षिक शत्रको तालमेल नमिल्न सक्ने हुँदा अन्तिम प्रतिवेदन प्राप्त नभएता पनि मस्यौदाको आधारमा भुक्तानी हुन कुनै बाधा हुनेछैन। तर अन्तिम प्रतिवेदन पेश गर्ने नैतिक दायित्व भने विद्यार्थी र सुपरिवेक्षकमा रहनेछ।

(६) माइलस्टोनमा आधारित भुक्तानी भएकोले कुनै कारणले अर्को माइलस्टोन सम्पन्न नहुने स्थिति भएमा थप भुक्तानी पाइने छैन।

१२. प्रकाशन गर्न सक्ने :-

(१) विद्यार्थी र सुपरिवेक्षकले शोध गरेको विषयमा स्तरीय जर्नलहरूमा प्रकाशन गर्न प्रयास गर्नुपर्नेछ यसरी प्रकाशन गर्दा आयोगको सहयोगलाई अनिवार्य उल्लेख गर्नुपर्नेछ।

मुख्यमन्त्री

दफा ४ को व्यवस्था बमोजिमको अनुसूची-१ (आर्थिक वर्ष २०७७/७८)

प्रदेश सरकारले आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को बजेट वक्तव्य मार्फत विज्ञान र प्रविधिको क्षेत्रमा स्नातकोत्तर गर्दै गरेका युवालाई प्रदेशका सम्पदा र सम्भावनामा केन्द्रित रहेर शोध अनुसन्धान गर्नका लागि प्रदेश योजना आयोगमार्फत वर्षको १० विद्यार्थीलाई शोधवृत्ति प्रदान गरिने व्यवस्था शुरू गर्नका लागि रु. १० लाख बजेट विनियोजन गरेको सन्दर्भमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को लागि दफा ४.३ बमोजिमको विषयक्षेत्रमा शोधवृत्ति प्रदान गरिनेछ। विषयक्षेत्रको विस्तृतीकरण निम्नबमोजिम हुनेछ:

भौतिक पूर्वाधार, ऊर्जा, प्राकृतिक स्रोत व्यवस्थापन र विज्ञान प्रविधि सम्बन्धी उपक्षेत्रहरू

- क. भौतिकशास्त्र, जीवविज्ञान, रसायनशास्त्र लगायतका विज्ञान विषयहरू (प्रदेशको लागि उपयोगी हुनेगरी)
- ख. भूगर्भ (खानी, पहिरो तथा विपद समेत)
- ग. पूर्वाधार निर्माण (सडक, पुल, भवन, सिँचाइ, जलाशय लगायत)
- घ. सतही तथा भूमिगत जलस्रोत
- ङ. ऊर्जा विकास र उपयोग (जल, सौर्य, वायु, जैविक लगायत)
- च. कृषि (कृषिमा यान्त्रीकरण, भण्डारण, दुवानी, प्रशोधन र पोषण समेत)
- छ. पशुपालन (पंक्षी, मौरी, रेशम तथा माछा समेत)
- ज. वनजंगल (काठ, दाउरा, जंगली फलफूल, जडिवुटी तथा जंगली जीवजन्तुको संरक्षण र व्यवस्थापन समेत)
- झ. वातावरण, जलवायु तथा चट्याड
- ञ. स्वास्थ्य विज्ञान तथा चिकित्सा
- ट. परम्परागत प्रविधि र तिनको आधुनिकीकरण
- ठ. नविन प्रविधि र तिनको प्रदेशमा स्थापना तथा स्थानीयकरण (सूचना प्रविधि, मेशिनरी तथा उद्योग स्थापना समेत)
- ड. नवप्रवर्तन तथा पद्धति र प्रविधिमा सुधारसम्बन्धी
- ढ. प्रविधिको माध्यमबाट पर्यटन प्रवर्द्धन
- ण. सुरक्षा वृद्धिसम्बन्धी (सडक सुरक्षा, जलसुरक्षा, पहिरो, आगलागी, चट्याड, बाढीवाट सुरक्षा आदि)

यो कार्यक्रममार्फत माथि उल्लेख गरिएका प्राथमिकताका उपक्षेत्रहरूवाहेकका आवश्यकताका अन्य उपक्षेत्रहरूमा शोधवृत्ति प्रदान गर्न वन्देज लगाएको मानिनेछैन। शोधका विषयहरू विषयक्षेत्रसँग सम्बन्धित भएनभएको निकर्याँल गर्ने अधिकार योजना आयोगसँग हुनेछ ।

मुख्यमन्त्री

दफा ५ को व्यवस्था बमोजिमको अनुसूची-२ (आर्थिक वर्ष २०७७/७८)

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को लागि अनुसूची-१ बमोजिमका विषयक्षेत्र र उपक्षेत्रअन्तर्गत दशवटा (१० वटा) शीर्षकमा शोधवृत्ति प्रदान गरिनेछ।

दफा ५-१ बमोजिम खुलाइएका विषयक्षेत्र वा शीर्षकहरू निम्नबमोजिम छन्

क्र. सं.	शीर्षक	विषयक्षेत्र
१	प्युटानको आर्नेटामा परम्परागत फलाम खानी तथा खनिज स्रोतको अध्ययन	भूगर्भशास्त्र
२	रोल्पामा परम्परागत तामाखानी र खनिज स्रोतसम्बन्धी अध्ययन	भूगर्भ
३	गुल्मी धुकोटको विचित्र गुफाको भौगर्भिक अध्ययन	भूगर्भशास्त्र
४	वर्दियामा निकुञ्ज तथा कर्णाली नदीले पारेको प्रभाव अध्ययन	वन / जलस्रोत / भूगर्भ
५	वर्दियामा मानव-वन्यजन्तु द्वन्द्व तथा पर्यावरण र विकासको सन्तुलन सम्बन्धी अध्ययन	वन वातावरण / पूर्वाधार विकास
६	भैरहवा विमानस्थल नजिकै "विमानस्थल नगरी" विकास	शहरी विकास / सिभिल इन्जिनियरिङ
७	रूकुम पूर्वका खोलानालाहरूको जलविद्युत् संभाव्यता अध्ययन	जलस्रोत / सिभिल इन्जिनियरिङ
८	पाल्पाको दालचिनी तथा तेजपत्ता प्रवर्द्धन	वन वातावरण
९	रुपन्देहीका हाटबजारको कृषि अर्थतन्त्रमा योगदान	कृषि र अर्थतन्त्र
१०	परम्परागत आरनको आधुनिकीकरण तथा औद्योगिक प्रवर्द्धन	मेकानिकल / औद्योगिक इन्जिनियरिङ
११	इन्डक्सन चुलोमा गैह-चुम्बकीय भाँडा बसाल्न मिल्ने एडाप्टर प्लेटको विकास	मेकानिकल / औद्योगिक इन्जिनियरिङ
१२	दाङका नाङ्गा डाँडामा सौर्य ऊर्जाको पूर्व संभाव्यता अध्ययन	ऊर्जा
१३	वनफलहरूमा उपलब्ध हुने पोषणपदार्थ मापन तथा ती फलहरूको व्यावसायीकरण	वन वातावरण / खाद्य तथा पोषण
१४	वर्दियामा तराईक्षेत्रको लागि तथा/वा अर्घाखाँचीमा पहाडी क्षेत्रको लागि तथा/वा रूकुम पूर्वमा हिमाली क्षेत्रको लागि मोडेल होमस्टेको अवधारणा	आर्किटेक्टर / ग्रामीण विकास
१५	रूकुम पूर्वमा नमुना हिमाली सदरमुकामको गुरुयोजना विकास	आर्किटेक्टर / ग्रामीण विकास
१६	पाल्पा प्रभासको ताल (सूर्यकुण्ड) सम्बन्धी अध्ययन	वन वातावरण / भूगर्भ / जलस्रोत / कृषि
१७	कपिलवस्तुको पुरातात्विक सम्पदासम्बन्धी वैज्ञानिक अध्ययन	पुरातत्व

१८	गण्डक नहरवाट नजिक पर्ने पश्चिम नवलपरासीको भूभागमा नयाँ व्यापारिक गन्तव्य विकास गर्नेबारे पूर्वसंभाव्यता अध्ययन	शहरी विकास / सिभिल इन्जिनियरिङ
१९	बाँकेको नरैनापुर र लक्ष्मणपुर क्षेत्रको विकासमा मूलप्रवाहीकरण	शहरी विकास / सिभिल इन्जिनियरिङ

मुख्यमन्त्री